

APRIL 2016

Beleid voor EU-migranten

Factsheet Gemeente Eindhoven

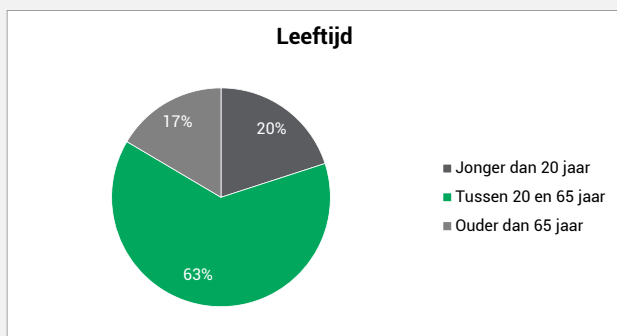
Gemeenten worstelen met de vraag hoe zij alle EU-migranten kunnen bereiken met informatie. De gemeente Eindhoven verleent subsidie aan het Migranten Informatie Punt Eindhoven (MIP) dat informatie en hulp aanbiedt aan EU-migranten. Speerpunt van het MIP is het aanbieden van informatie en hulp in de taal van de migrant. Door hun werkwijze weten zij migranten op weg te helpen. In deze factsheet beschrijven we de werkwijze van het Migranten Informatie Punt Eindhoven.

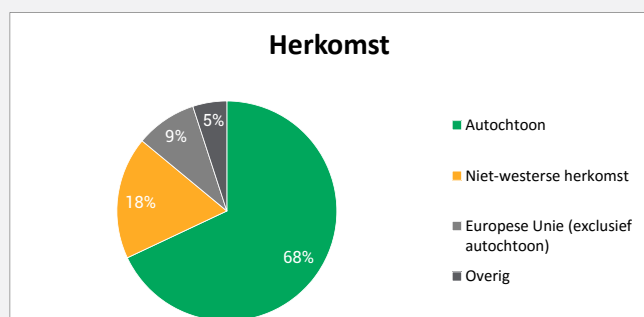
Migranten Informatie Punt Eindhoven

Met een inwonersaantal van bijna 225.000 in 2015, is de Noord-Brabantse gemeente Eindhoven de op vijf na grootste gemeente in Nederland. De meerderheid van de inwoners in de gemeente Eindhoven is tussen de 20 en 65 jaar¹ (zie figuur 1). De leeftijdsopbouw van de Eindhovense bevolking is ongeveer gelijk aan de leeftijdsopbouw van de totale Nederlandse bevolking.² Er zijn in Eindhoven circa 166 verschillende nationaliteiten. Ongeveer 32% van de Eindhovense bevolking is van een andere dan autochtone herkomst.³ Eindhoven heeft daarmee een meer diverse populatie in termen van nationaliteit dan gemiddeld in Nederland.⁴

De werkgelegenheid bevindt zich voornamelijk in de technische sector. Bedrijven als Philips en IBM zorgen voor veel werkgelegenheid in de gemeente.⁵ Ook het onderwijs is op de technische sector aangepast. Zo is er een Technische Universiteit in de gemeente gevestigd.⁶ Daarnaast zijn er nog andere hoger onderwijsinstellingen aanwezig in Eindhoven: De Open Universiteit Eindhoven, de Design Academy en de Fontys Hogeschool.

Figuur 1. Bevolkingssamenstelling Eindhoven naar leeftijd

Figuur 2. Bevolkingssamenstelling Eindhoven naar herkomst

1 CBS, 2015.

2 In de gemeente Eindhoven is 83,5% van de bevolking 65 jaar of jonger, tegenover een gemiddelde van 83% in Nederland.

3 CBS, 2015.

4 Gemiddeld genomen is 78% van de bevolking in Nederland van autochtone afkomst.

5 <http://www.brainportdevelopment.nl/over-brainport-development/sector-strategie/>.

6 De TU/e: Technische Universiteit Eindhoven.

Recente EU-migranten in Eindhoven

Op 1 januari 2015 stonden in totaal 8.315 migranten uit Midden-, Oost- en Zuid-Europa ingeschreven in de gemeente Eindhoven. Van deze EU-migranten komt 62% uit Midden- of Oost-Europa en 38% uit Zuid-Europa. Meer dan de helft van de migranten uit Midden- en Oost-Europa komt uit Polen. De herkomstlanden van de Zuid-Europese migranten zijn evenwichtiger verdeeld, waarbij de meeste migranten uit Spanje en Italië komen. Van de EU-burgers in Eindhoven is 49% vrouw en 51% man.⁷ Onderzoek onder Poolse arbeidsmigranten wijst uit dat de meeste migranten in de logistieke sector werken.⁸

Visie en werkwijze Migranten Informatie Punt

Het Migranten Informatie Punt (MIP) is een vrijwilligersorganisatie en biedt middels spreekuren informatie en hulp aan EU-migranten. Speerpunt van het Migranten Informatie Punt is informatie aanbieden in de eigen taal. Zij bieden primair informatie aan maar geven waar nodig ook ondersteuning, zoals bij het invullen van formulieren. Uitgangspunt daarbij is dat de medewerkers niks overnemen van de EU-migranten, maar altijd als doel hebben dat zij het uiteindelijk zelf kunnen. "Als je dingen van ze overneemt, dan ontnem je hun zelfstandigheid", aldus Sonja Driessen, oprichter van het Migranten Informatie Punt.

OPRICHTING MIGRANTEN INFORMATIE PUNT

Het Migranten Informatie Punt bestaat sinds 2006 en is opgericht door Sonja Driessen. Zij was al langer bezig om EU-migranten van informatie te voorzien. Toen er in 2008 sprake was van overlast door mensen uit Midden- en Oost Europa vroeg de gemeente Eindhoven Driessen om als tolk mee te gaan op controles. Brigitte Tunaydin is beleidsmedewerker bij de gemeente Eindhoven en vertelt hoe tijdens die controles duidelijk werd dat EU-migranten veel vragen hebben over rechten en plichten maar ook over hoe het in Nederland werkt: "Wij hadden binnen de gemeenten Eindhoven geen plek om deze vragen te beantwoorden. We hebben het vreemdelingeninformatiepunt maar dat is vooral gericht op juridische zaken en verblijfsvergunningen. Terwijl de vragen die EU-burgers stellen veel meer op integratie gericht zijn. Voor vluchtelingen met dergelijke

7 Roovers, H. & Schreven, L. (2015). *Eerste- en tweedegeratieallochtonen uit Midden-, Oost- en Zuid-Europa, naar geslacht, leeftijd, herkomstgroepering en woongemeente, 1-1-2015*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

8 Leussink, M. & Smeets, J. (2015). *In de stad van aankomst. Een onderzoek naar de huisvesting van Poolse arbeidsmigranten in de stad Eindhoven*. Eindhoven: Technische Universiteit.

vragen bieden we maatschappelijke begeleiding maar voor EU-burgers was er niets." Naar aanleiding van de samenwerking met Sonja Driessen rondom de overlastkwestie, besloot de gemeente Eindhoven middels subsidie aan te sluiten bij het Migranten Informatie Punt.

"Dit is een praktische en voordelige keuze omdat het MIP al weet hoe zij een dergelijk informatiepunt moeten inrichten, ze kunnen de doelgroep bereiken en hebben kennis van de regelgeving rondom EU-burgers. Doordat het MIP migranten op hun rechten wijst, zijn zij minder kwetsbaar voor uitbuiting. Daarnaast helpen ze dakloze EU-burgers die nog bemiddelbaar zijn met het vinden van een woning en werk. Wij zijn heel tevreden met de inzet van het MIP. Ik zou andere gemeenten die ook een dergelijk informatiepunt willen inrichten, adviseren om uit te zoeken of ze bij een bestaand informatiepunt kunnen aansluiten."

Brigit Tunaydin, beleidsadviseur gemeente Eindhoven

Momenteel is het MIP bezig met de oprichting van een Regionaal Migranten Informatie Punt, omdat de EU-migranten uit de hele regio komen. Het plan is dat in alle gemeenten van de Metropool Regio Eindhoven een wekelijks spreekuur komt, met het MIP Eindhoven als hoofdkantoor. Hiervoor is een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie. Het MIP is bezig met de voorbereidingen om de regionale informatiepunten te kunnen bemensen.

BEZOEKERS MIGRANTEN INFORMATIE PUNT

Het MIP registreert nauwgezet wie er bij het informatiepunt aankloppen met welke vragen. In 2014 voerde het MIP 1314 cliëntgesprekken (telefonisch niet meegeteld) met 730 unieke cliënten. Van de cliënten had 65% de Poolse nationaliteit. De bezoekers komen voor 64% uit Eindhoven en voor 21% uit andere gemeenten in Noord-Brabant. Het aantal cliëntgesprekken groeit. In 2015 vonden er 1574 cliëntgesprekken plaats. De migranten die bij het MIP aankloppen zijn veelal arbeidsmigranten of laagopgeleide migranten die tegen een probleem zijn aangelopen. Kennismigranten komen niet langs, zij zoeken meer naar informatie via internet, aldus Driessen. Ze benadrukt het belang van een goede registratie:

"Registratie is enorm belangrijk. Wij registreren hoeveel cliënten binnenkomen, hoeveel cliëntgesprekken we voeren, welke vragen er gesteld worden, waar mensen vandaan komen etc. Alles wordt geregistreerd, van elk cliëntgesprek maken we een verslag waarvan we de kernwoorden op diverse niveaus (bijvoorbeeld huisvesting, dakloos) noteren. Hier kan je heel interessante statistieken uithalen. Wij weten

welke problemen er spelen, we weten wat er in welke doelgroep speelt en kunnen zelfs op postcode-niveau zien waar bijvoorbeeld de meeste problemen rondom huisvesting (huisjesmelkers) voorkomen."

Activiteiten Migranten Informatie Punt Eindhoven

De hoofdactiviteit van het Migranten Informatie Punt is het aanbieden van informatie en concrete hulp tijdens de spreekuren van het informatiepunt. Ook via de website van het MIP⁹ kunnen EU-burgers informatie (in meerdere talen) vinden. Daarnaast heeft het MIP een traject naar werk voor werkzoekenden waarin zowel daklozen als mensen met een woning worden ondersteund in hun zoektocht naar werk. Daarnaast participeert het MIP in enkele huisvestingsprojecten. Tot slot is het MIP adviseur en samenwerkingspartner van de gemeente en neemt deel aan overleggen over arbeidsmigranten in de regio.

In deze paragraaf gaan we nader in op de verschillende activiteiten van het MIP, te weten:

- Informatie en advies aan EU-migranten.
- Projecten rondom werk en huisvesting.
- Samenwerkings- / overlegpartner voor andere organisaties.

INFORMATIE & ADVIES AAN EU-MIGRANTEN

De kernactiviteit van het MIP is het informeren en ondersteunen van EU-migranten. Het MIP heeft een spreekuur waar migranten terecht kunnen met hun vragen. Het MIP hanteert sinds oktober 2015 ruime openingstijden; van maandag t/m donderdag is er spreekuur van 9:00 tot 21:00, vrijdag van 9:00 tot 14:00 en zaterdag van 9:00 tot 14:00. De ruime openingstijden geven het MIP de tijd om stagiaires goed te begeleiden en nieuwe vrijwilligers op te leiden, opdat er voldoende geschoolde vrijwilligers aanwezig zijn als de Regionaal Informatiepunten open gaan. Daarnaast biedt het tijd voor reflectie en bespreking van dossiers. Ook geven de ruime openingstijden EU-migranten veel mogelijkheid op een tijdstip langs te komen dat voor hen goed uitkomt. Veel gemeenten die een informatiepunt willen openen, worstelen met de openingstijden, zo signaleert Driessen:

"Het is heel moeilijk om vast te stellen wanneer je als informatiepunt open moet zijn. Je wil rekening houden met werktijden maar alle EU-migranten

9 Zie <http://www.srada.nl/index.php/en/>

werken op verschillende tijdstippen. En daarnaast verschuift het; eerder waren de donderdagavond en zaterdag de beste tijden om open te zijn maar tegenwoordig zien we dat juist de maandag populair is. Je kunt hier geen vaste uitspraken over doen; het is overal anders en verschuift ook nog eens. Wij zijn ruim open waardoor het zo laagdrempelig mogelijk is voor EU-migranten om langs te komen."

Sonja Driessen

Het MIP voert als regel dat er altijd vier talen gesproken moeten kunnen worden. Bepaalde talen worden op vaste dagen gesproken, zodat een migrant die Bulgaars spreekt weet wanneer er iemand aanwezig is die dezelfde taal spreekt.

EU-burgers die met hulpvragen langskomen, worden in principe gelijk geholpen. Er is bewust gekozen voor een dagelijkse hoge bezetting van zeven vrijwillige medewerkers, zodat er altijd iemand is die kan helpen.

"Wij werken bewust niet op afspraak omdat we weten dat dat niet werkt. Mensen houden zich niet aan de afspraken en dan schuift het telkens door. We willen het laagdrempelig houden voor mensen. En dat kan ook, want we hebben genoeg mensen op kantoor."

Als medewerkers van het MIP het antwoord op een vraag niet direct weten, zoeken ze het uit.

DOORVERWIJZING NAAR ANDERE ORGANISATIES

Voor specifieke vragen, die onder het werkgebied van een andere organisatie vallen, verwijzen zij door naar de betreffende instanties zoals het Juridisch Loket, het Summa College (Nederlandse taal) en andere organisaties. Het MIP maakt voor de EU-migrant een doorverwijzingsformulier met informatie over de organisatie (openingstijden, adres etc.), welke documenten etc. nodig zijn en ook maken ze een Nederlandse samenvatting van de vraag van de EU-migrant. Driessen benadrukt dat het heel belangrijk is om deze processen goed in te richten:

"Je moet nadenken op welke wijze je de vragen van EU-migranten gaat beantwoorden. Naar welke organisaties kan je doorsturen, welke vragen kan je zelf oplossen. Het MIP biedt informatie én hulp, dat vinden wij belangrijk. Als je ervoor kiest om alleen informatie te geven en door te verwijzen, dan moet je dat heel goed regelen. Je moet zorgen dat je 'warm' doorverwijst, dus dat je contacten hebt met de instantie/afdeling waar je naar doorverwijst. En dat je heel specifiek uitlegt waar iemand heen moet, en

wat hij daarvoor moet doen. Als wij doorverwijzen dan maken we een doorverwijzingsformulier met alle relevante informatie voor de cliënt en ook maken wij een Nederlandse samenvatting. Want als je dat niet doet, dan moet de cliënt zijn verhaal nogmaals vertellen, én in het Nederlands. Wat is dan nog het doel van een Migranten Informatie Punt?"

TRAINING EN OPLEIDING MEDEWERKERS

Het MIP werkt met vrijwilligers die allemaal zelf ook een migrantentaal spreken. De vrijwilligers die bij het MIP aan de slag gaan als consulent krijgen een training waarin ze zowel theoretische als praktische kennis opdoen. Een dergelijke training is essentieel, aldus Driessen:

"Je hebt mensen nodig die goed getraind zijn. Die doorvragen naar de situatie van mensen, opdat ze de situatie in zijn geheel overzien. Mensen moeten ervaring hebben met cliëntgesprekken en weten hoe ze in verschillende situaties moeten reageren. Geen enkel cliëntgesprek is hetzelfde, daar moet je op voorbereid zijn."

Daarnaast biedt het MIP stageplekken aan studenten van juridische Mbo-opleidingen. Jaarlijks zijn er 16 stageplekken beschikbaar voor MBO-studenten, die middels hun stage ervaring opdoen en kennismaken met verschillende organisaties. De stagiairs hoeven zelf geen vreemde taal te spreken, zij voeren altijd het gesprek met een (vrijwillige) consulent of tolk erbij, die de taal van de EU-migrant spreekt.

WEBSITE

Naast de fysieke openingsmomenten biedt het MIP informatie via de website www.srada.nl. Hier kunnen EU-migranten in negen talen informatie vinden over het MIP en over allerlei zaken die ze moeten regelen in Nederland en voordat ze naar Nederland vertrekken. Het MIP plaatst niet zelf alle informatie online maar verwijst door naar websites van andere instanties. "Eerder plaatsten wij alle mogelijke informatie zelf online, in 9 talen. Maar het is niet te doen om dat allemaal up-to-date te houden. Dus nu verwijzen wij heel gericht door naar de juiste websites van de gemeente, of naar de folder newinthenetherlands van SZW.¹⁰ Wij vervullen hierin een functie als wegwijzer."

PROJECTEN WERK EN HUISVESTING

Het MIP heeft meegewerkt / werkt mee aan een aantal projecten die zich specifiek op werk of huisvesting richten.

¹⁰ http://www.inspectieszw.nl/other_languages/New_in_the_Netherlands.aspx

Traject naar werk

Het MIP biedt EU-migranten een traject naar werk aan. Het traject wordt aangeboden aan werklozen die dakloos zijn en mensen met een woning. Het MIP biedt de dakloze cliënten onderdak aan gedurende het drie weken durende traject naar werk.

"Het is heel moeilijk om te solliciteren als je dakloos bent. Je wilt een douche kunnen nemen voor je op sollicitatiegesprek gaat",

Sonja Driessen, coördinator MIP

In het traject naar werk helpen consulenten van het MIP de EU-migranten met het opstellen van een curriculum vitae met daarin al hun competenties, werkervaring etc. De dakloze cliënten krijgen vervolgens twintig cv's mee die ze bij uitzendbureaus moeten uitdelen.

"Wij weten al dat de kans klein is dat dit iets oplevert. Maar voor we verder helpen, moeten we weten of iemand gemotiveerd is om een baan te zoeken. Want als iemand niet gemotiveerd is, kan je die persoon niet helpen",

Sonja Driessen, coördinator MIP

licht Driessen deze werkwijze toe. Indien de cliënten de cv's inderdaad hebben verspreid, krijgen ze de tip en hulp om via internet verder te zoeken. Daarnaast belt het MIP in het eigen netwerk (van werkgevers, uitzendorganisaties etc.) rond om werk te zoeken. Zij brengen vervolgens de cliënt in contact met de welwillende werkgever, zonder te zeggen dat er al contact is geweest met het MIP.

"Dat doen we bewust. We willen cliënten helpen hun zelfvertrouwen terug te krijgen. Ik heb gesolliciteerd, en ik heb zelf die baan gevonden."

Sonja Driessen, coördinator MIP

Voor de cliënten die niet dakloos zijn, is een minder intensief traject ingericht. Zij krijgen hulp bij het opstellen van hun cv en kunnen bij het MIP gebruik maken van internet om vacatures te zoeken en ook kunnen ze, waar nodig, advies vragen aan de consulenten van het MIP.

Huisvesting

Het MIP heeft een commissie huisvesting die EU-migranten ondersteuning biedt bij het vinden van een huis. Zij koppelen EU-migranten aan verschillende huisvestingsprojecten waaronder de woningen op De Genderhof. De Genderhof is een woonproject waar een mix van bewoners woont, waaronder EU-arbeidsmigranten. Deze huisvesting heeft in 2015 de

Inspiratieprijs Flexwonen gewonnen¹¹ Het MIP werkt samen met woningcorporatie Wooninc en selecteert EU-migranten die in aanmerking komen voor het huisvestingsproject.

SAMENWERKINGSPARTNER INSTANTIES

Naast haar kerntaak neemt het Migranten Informatie Punt deel aan diverse overlegtafels over arbeidsmigranten, zowel binnen als buiten de gemeente Eindhoven. De stichting is samenwerkingspartner van de gemeente en Wooninc. Daarnaast neemt het MIP plaats in de stuurgroep arbeidsmigranten van de Metropoolregio Eindhoven en neemt deel aan de taskforce Flexwonen. Daarnaast heeft het MIP nauwe contacten met allerlei andere organisaties zoals bijvoorbeeld de politie, Barka en de geestelijke gezondheidszorg. Ze wisselen informatie uit en kunnen naar elkaar doorverwijzen, vertelt Driessen:

"Als de politie contact heeft met iemand wiens portemonnee kwijt is, dan kunnen zij naar ons doorverwijzen opdat wij de persoon helpen met het aanvragen van een nieuw paspoort."

BEREIKEN DOELGROEP

Er zijn drie manieren waarop EU-migranten het informatiepunt weten te vinden: via mond-op-mondreclame, via gemeentelijke instellingen en welzijnsinstanties die doorverwijzen naar het MIP en via de tijdelijke nachtopvang.

Mond-op-mond reclame

De meeste EU-burgers weten het informatiepunt te vinden via mond-op-mondreclame. Voor informatie gaan zij namelijk primair te rade bij hun sociale netwerk.¹² De vrijwilligers van het MIP spelen hierin ook een rol, omdat zij veel contacten hebben met EU-migranten en zelf veelal ook een EU-migrantenachtergrond hebben.

Doorverwijzing door instanties

Gemeentelijke instellingen en welzijnsinstanties verwijzen EU-migranten door naar het MIP. Het MIP werkt eraan om bekendheid te generen onder de verschillende instanties zodat zij weten dat ze (en waarvoor) ze naar het MIP kunnen doorverwijzen.

¹¹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2015/12/02/de-genderhof-wint-de-inspiratieprijs-flexwonen>

¹² Dit blijkt ook uit een eerder onderzoek van KIS over EU-migranten: Razenberg, I, Noordhuizen, B., De Gruijter, M. (2015) *Recente EU-migranten uit Midden-, Oost- en Zuid-Europa aan het woord - Ervaringen en behoefte aan informatie in Nederland*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.

Tijdelijke nachtopvang

Het MIP werkt nauw samen met de tijdelijke nachtopvang in Eindhoven. Als EU-migranten zich bij de opvang melden, zorgt het MIP dat er meteen dezelfde avond een vrijwilliger langsgaat om met de cliënt een intakegesprek te voeren.

“Als iemand binnen komt kijken we meteen de volgende ochtend of we een nieuwe situatie kunnen creëren. We weten dat als een migrant drie weken in de opvang zit, het veel lastiger is er weer uit te komen.”

Sonja Driessen, coördinator MIP

Het MIP beoordeelt allereerst of iemand terecht in de nachtopvang zit, en of er zicht is op verbetering binnen drie weken. Als aan beide voorwaarden is voldaan, wordt gelijk een plan van aanpak opgesteld, bijvoorbeeld het traject naar werk.

UITDAGINGEN VOOR DE TOEKOMST

EU-migranten zouden meer informatie moeten krijgen, aldus Sonja Driessen. Dat kan een hoop problemen voorkomen.

“Als migranten bij ons komen, komen ze met een bepaald probleem. Maar vaak spelen er meer problemen waar ze geen weet van hebben omdat ze de basisinformatie niet hebben.”

Sonja Driessen, coördinator MIP

Informatie zou al beschikbaar gesteld moeten worden in land van herkomst, en daarnaast is een goede informatievoorziening in Nederland belangrijk. Door goede informatievoorziening worden problemen, zoals boetes voor het (onbewust) onverzekerd rondlopen, voorkomen.

Een ander probleem dat Driessen signaleert zijn EU-migranten met psychiatrische problemen die in Nederland geen zorgverzekering hebben dus alleen af en toe opgenomen worden in de crisisopvang en dan weer op straat belanden.

“Wij lopen vast op deze groep, omdat ze niet het vermogen hebben zelf hun problemen op te lossen.”

Ook komen soms EU-burgers naar Nederland die verslaafd zijn, bijvoorbeeld aan heroïne. Voor deze groepen is momenteel geen oplossing in Nederland.

“Het zou het beste zijn dat de IND deze mensen, die al verslaafd of met problemen binnenkomen en voor wie in Nederland geen oplossing is, terug stuurt naar het land van herkomst. Maar een dergelijke beslissing durven we nog niet te maken in Nederland.”

Colofon

Financier: Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid
Auteurs: I.D. Razenberg, MSc
Ir. E.P.L.G. Noordhuizen
Ontwerp: Design Effects
Uitgave: Kennisplatform Integratie & Samenleving
p/a Kromme Nieuwegracht 6
3512 HG Utrecht
T (030) 230 3260

De publicatie kan gedownload worden via de website van het Kennisplatform Integratie & Samenleving: <http://www.kis.nl>.

ISBN 978-90-5830-735-4

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2016.

Het auteursrecht van deze publicatie bevest bij het Verwey-Jonker Instituut. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

KENNISPLATFORM INTEGRATIE & SAMENLEVING

Kennisplatform Integratie & Samenleving doet onderzoek, adviseert en biedt praktische tips en instrumenten over vraagstukken rond integratie, migratie en diversiteit. Daarnaast staat het platform open voor vragen, signalen en meningen en formuleert daar naar beste vermogen een antwoord op.

Deze kennisuitwisseling is bedoeld om een fundamentele bijdrage te leveren aan een pluriforme en stabiele samenleving.

Blijf op de hoogte van alle projecten, vragen en antwoorden en andere kennisuitwisseling via www.kis.nl, de [nieuwsbrief](#), [Twitter](#) en [LinkedIn](#).

Kennisplatform Integratie & Samenleving is een programma van het Verwey-Jonker Instituut en Movisie

T 030 230 32 60 E info@kis.nl I www.kis.nl

